

Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (drugo vijeće)

9. rujna 2015.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Socijalna politika – Direktiva 2000/78/EZ – Jednako postupanje pri zapošljavanju i obavljanju zanimanja – Članak 2., članak 3. stavak 1. točka (c) i članak 6. stavak 1. – Izravna diskriminacija na temelju dobi – Osnovna plaća sudaca – Prijelazno uređenje – Ponovno razvrstavanje i daljnje napredovanje – Nastavljanje različitog postupanja – Razlozi za opravdanja“

U predmetu C-20/13,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Verwaltungsgericht Berlin (Njemačka), odlukom od 12. prosinca 2012., koju je Sud zaprimio 15. siječnja 2013., u postupku

Daniel Unland

protiv

Land Berlina,

SUD (drugo vijeće),

u sastavu: R. Silva de Lapuerta, predsjednica vijeća, J.- C. Bonichot, A. Arabadjiev (izvjestitelj), J. L. da Cruz Vilaça i C. Lycourgos, suci

nezavisni odvjetnik: Y. Bot,

tajnik: K. Malacek, administrator,

uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 15. travnja 2015.,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

- za M. Unland, M. Quaas, *Rechtsanwalt*,
- za njemačku vladu, T. Henze i J. Möller, u svojstvu agenata,
- za austrijsku vladu, G. Hesse, u svojstvu agenta,
- za Europsku komisiju, T. Maxian Rusche, D. Martin i M. Kellerbauer, u svojstvu agenata,

odlučivši, nakon saslušanja nezavisnog odvjetnika, da u predmetu odluči bez njegova mišljenja,

* Jezik postupka: njemački

donosi sljedeću

Presudu

- 1 Zahtjev za prethodnu odluku i njegova dopuna odnose se na tumačenje članka 2., članka 3. stavka 1. točke (c) i članka 6. stavka 1. Direktive Vijeća 2000/78/EZ od 27. studenoga 2000. o uspostavi općeg okvira za jednako postupanje pri zapošljavanju i obavljanju zanimanja (SL L 303, str. 16.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 5., svezak 1., str. 69.).
- 2 Taj zahtjev je upućen u okviru spora između D. Unlanda i Land Berlina o načinima ponovnog razvrstavanja i napredovanja sudaca s područja njegove nadležnosti u okviru novog sustava plaće koji se na njih primjenjuje.

Pravni okvir

Pravo Unije

- 3 U skladu s člankom 1. Direktive 2000/78, njezina je svrha „utvrditi opći okvir za borbu protiv diskriminacije na temelju vjere ili uvjerenja, invaliditeta, dobi ili spolnog opredjeljenja u vezi sa zapošljavanjem i obavljanjem zanimanja, kako bi se u državama članicama ostvarila primjena načela jednakog postupanja“.

- 4 Članak 2. te direktive propisuje:

„1. Za potrebe ove Direktive ‚načelo jednakog postupanja‘ znači nepostojanje bilo kakve izravne ili neizravne diskriminacije na temelju bilo kojeg od razloga iz članka 1.

2. Za potrebe stavka 1.:

- (a) smatra se da se radi o izravnoj diskriminaciji u slučaju kada se prema jednoj osobi postupa lošije nego prema drugoj osobi ili je došlo do takvog postupanja ili je moglo doći do takvog postupanja u sličnim situacijama, zbog bilo kojeg od razloga iz članka 1.;

[...]“

- 5 Članak 3. stavak 1. točka (c) navedene direktive, naslovljen „Područje primjene“, precizira da se navedena direktiva primjenjuje na sve osobe, bilo u javnom ili privatnom sektoru, uključujući javna tijela, posebno u odnosu na „zapošljavanje i uvjete rada, uključujući otkaze i plaće“.

- 6 Tekst članka 6. stavka 1. te direktive glasi kako slijedi:

„Neovisno o članku 2. stavku 2., države članice mogu predvidjeti da se različito postupanje na temelju dobi neće smatrati diskriminacijom, ako su, u kontekstu nacionalnog prava, te razlike objektivno i razumno opravdane legitimnim ciljem, uključujući legitimnu politiku zapošljavanja, tržište rada i strukovno obrazovanje te ako su načini ostvarivanja tog cilja primjereni i nužni.

Takvo različito postupanje može, između ostalog, uključivati:

- (a) postavljanje posebnih uvjeta za pristup zapošljavanju i strukovnom osposobljavanju, za zapošljavanje i obavljanje zanimanja, uključujući uvjete u pogledu otkaza i naknada za rad, za mlade osobe, starije radnike i osobe koje su dužne skrbiti o drugima, radi poticanja njihove strukovne integracije ili osiguranja njihove zaštite;

(b) određivanje minimalnih uvjeta u pogledu dobi, radnog iskustva ili godina provedenih u službi za pristup zapošljavanju ili određenim prednostima vezanim uz zaposlenje;

[...]“

- 7 U skladu s člankom 16. točkom (a) Direktive 2000/78 države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi se ukinuli svi zakoni i drugi propisi koji su protivni načelu jednakog postupanja.

Njemačko pravo

Stari savezni zakon o plaći dužnosnika

- 8 Savezni zakon o plaći dužnosnika (Bundesbesoldungsgesetz), u inačici koja je bila na snazi od 31. kolovoza 2006. (u daljnjem tekstu: stari savezni zakon o plaći dužnosnika), primjenjivao se na savezne dužnosnike i suce sve do 30. lipnja 2011., kao i na regionalne dužnosnike i suce Land Berlina sve do 31. srpnja 2011., u njegovoj prijelaznoj inačici za Berlin [Bundesbesoldungsgesetz in der Überleitungsfassung für Berlin, u daljnjem tekstu: stara inačica BBesG Blna]
- 9 Članak 38. starog saveznog zakona o plaći dužnosnika, naslovljen „Izračun osnovne plaće“, propisivao je:

„(1) Osnovna plaća izračunava se prema kategorijama po godinama, ako sustav plaća ne određuje fiksne plaće. Pravo na osnovnu plaću određenu prema kategoriji po godinama nastaje prvog dana u mjesecu u kojem je navršena relevantna dob.

(2) Ako se sudac ili državni odvjetnik zaposli nakon navršenih 35 godina, osnovna plaća izračunava se prema referentnoj dobi koja, sve do navršenih 35 godina, odgovaraju relevantnoj dobi kojoj se dodaje polovina broja punih godina koje je sudac ili državni odvjetnik navršio između datuma kada je navršio 35 godina i datuma zaposlenja [...].

(3) Suci i državni odvjetnici koji još nisu navršili 27 godina primaju početnu osnovnu plaću svojeg razreda sve dok ne navrše dob propisanu za napredovanje u kategorije po godinama.

(4) Neovisno o odredbama gornjeg podstavka 2., druge i treće rečenice, relevantna dob odgađa se za jednu polovinu razdoblja nakon navršetka trideset i pet godina u kojem nije postojalo pravo na plaću [...].“

Novi zakon o plaći dužnosnika Land Berlina

- 10 Na temelju Zakona o reformi plaće dužnosnika Land Berlina (Gesetz zur Besoldungsneuregelung für das Land Berlin – Berliner Besoldungsneuregelungsgesetz) od 29. lipnja 2011., na suce navedenog Landa koji su već bili imenovani na dan 1. kolovoza 2011. (u daljnjem tekstu: već imenovani suci) primjenjuju se različita pravila od onih koja se primjenjuju na suce koji su stupili na dužnost nakon tog dana (u daljnjem tekstu: novi suci).

– Regionalni propis o plaći novih sudaca

- 11 Članak 1. stavak 1. Zakona o reformi plaća dužnosnika Land Berlina izmijenio je staru inačicu BBesG Blna. Stoga je plaća novih sudaca uređena novom inačicom tog potonjeg zakona (u daljnjem tekstu: nova inačica BBesG Blna). U relevantnim odredbama tog zakona navedeno je:

„Članak 38.: Izračun osnovne plaće

„(1) Osnovna plaća sudaca i državnih odvjetnika izračunava se prema stupnjevima, osim ako sustav plaća ne propisuje fiksne plaće. Napredovanje u neposredno viši stupanj ovisi o stečenom iskustvu.

(2) Za svako prvo imenovanje na radno mjesto na temelju kojeg postoji pravo na plaću koja spada u područje primjene ovog zakona načelno se određuje osnovna plaća koja odgovara 1. stupnju, neovisno o uzimanju u obzir prethodnih razdoblja primjenom članka 38.a stavka 1. gore. Stupanj se određuje pisanim upravnim aktom s učinkom prvog dana u mjesecu u kojem imenovanje proizvodi učinke.

(3) Osnovna plaća povećava se s tri godine iskustva na 1. stupnju, nakon toga s dvije godine iskustva, tim redoslijedom, na 2. do 4. stupnju, nakon toga s tri godine iskustva, tim redoslijedom, na 5. do 7. stupnju. Razdoblja tijekom kojih ne postoji pravo na plaću odgađaju, zbog njihova određenog trajanja, napredovanje, neovisno o odredbama članka 38.a stavka 2. gore.

[...]“.

– Propis o plaći već imenovanih sudaca

12 U skladu s člankom 2. stavkom 1. Zakona o reformi plaća dužnosnika Land Berlina, Zakon kojim se uspostavlja prijelazno uređenje plaće dužnosnika Land Berlina (Berliner Besoldungsüberleitungsgesetz, u daljnjem tekstu: BerlBesÜg) od 29. lipnja 2011. definira načine ponovnog razvrstavanja u novom sustavu već imenovanih sudaca, kao i prijelazne mjere koje se primjenjuju na te suce.

13 Članak 2. BerlBesÜga, naslovljen „Razvrstavanje po stupnjevima i prijelaznim stupnjevima u razrede sustava plaća A“, propisuje:

„(1) Na dan 1. kolovoza 2011. dužnosnici se, prema uvjetima iz gornjih stavaka, razvrstavaju u stupnjeve ili prijelazne stupnjeve iz Priloga 3. [Zakonu o reformi plaće dužnosnika Land Berlina], na temelju radnog mjesta na kojem su bili 31. srpnja 2011. i osnovne plaće koja bi im pripadala na dan 1. kolovoza 2011. u skladu sa Zakonom o prilagodbi plaća i mirovina dužnosnika 2010./2011. od 8. srpnja 2010., koji vrijedi za Berlin (GVBl. str. 362., 2011., str. 158.). Prva rečenica gore analogno se primjenjuje na dužnosnike koji su na neplaćenom dopustu; u odnosu na njih, razvrstavanje se određuje na temelju radnog mjesta i osnovne plaće koja bi se primjenjivala kada bi dopust prestao 31. srpnja 2011.

(2) Dužnosnik se razvrstava, u skladu sa stavkom 1. gore, u stupanj ili prijelazni stupanj koji odgovara iznosu osnovne plaće zaokružene na viši iznos. Ako se razvrstavanje ne može provesti u skladu s prvom rečenicom, dužnosnik se razvrstava u neposredno viši stupanj ili prijelazni stupanj [...]“

14 Članak 5. BerlBesÜga, naslovljen „Razvrstavanje u stupnjeve i prijelazne stupnjeve u razrede R1 i R2“, propisuje:

„Suci koji primaju plaću koja odgovara razredima R1 i R2 razvrstavaju se u stupnjeve ili prijelazne stupnjeve iz Priloga 4. [Zakonu o reformi plaće dužnosnika Land Berlina] na temelju radnog mjesta na kojem su bili 31. srpnja 2011. i osnovne plaće koja bi im pripadala na dan 1. kolovoza 2011. u skladu sa Zakonom o prilagodbi plaća i mirovina dužnosnika 2010./2011., koji vrijedi za Berlin. Članak 2. stavak 1. druga rečenica, kao i stavci 2. i 4., primjenjuju se analogno.“

15 Članak 6. BerlBesÜga, koji se odnosi na daljnje napredovanje, propisuje:

„(1) U slučaju ponovnog razvrstavanja u jedan od stupnjeva iz Priloga 4. [Zakonu o reformi plaće dužnosnika Land Berlina] na temelju osnovne plaće koja odgovara najmanje 3. kategoriji po godinama razreda R1 i R2 (ta osnovna plaća podrazumijeva onu na koju bi sudac, prema Zakonu o prilagodbi plaća i mirovina dužnosnika 2010./2011. od 8. srpnja 2010., koji vrijedi za Berlin, imao pravo od

1. kolovoza 2011.) ponovno razvrstan sudac napreduje u neposredno viši stupanj; ili, u slučaju ponovnog razvrstavanja u jedan od prijelaznih stupnjeva iz Priloga 4., ponovno razvrstan sudac napreduje u stupanj koji odgovara tom prijelaznom stupnju na datum kada bi napredovao u neposredno višu kategoriju po godinama, u skladu s člankom 38. stavkom 1. [stare inačice BBesG Blna]. Ovo prvo napredovanje predstavlja polazišnu točku za izračun iskustva potrebnog za primjenu članka 38. stavka 1. druge rečenice [nove inačice BBesG Blna].

(2) Odstupajući od odredaba stavka 1. gore, iskustvo potrebno za primjenu članka 38. stavka 1. druge rečenice [nove inačice BBesG Blna] započinje, u slučaju ponovnog razvrstavanja na temelju osnovne plaće koja odgovara 1. i 2. kategoriji po godinama razreda R1 (ta osnovna plaća podrazumijeva onu na koju bi sudac, prema Zakonu o prilagodbi plaća i mirovina dužnosnika 2010./2011. od 8. srpnja 2010., koji vrijedi za Berlin, imao pravo od 1. kolovoza 2011.) s razvrstavanjem u 1. stupanj iz Priloga 4. [Zakona o reformi plaće dužnosnika Land Berlina].

(3) Odstupajući od odredaba stavaka 1. i 2. gore, u slučaju ponovnog razvrstavanja u prijelazni stupanj koji odgovara 4. stupnju ili u viši stupanj ili prijelazni stupanj od prijelaznog stupnja koji odgovara 4. stupnju, trajanje iskustva se od 5. stupnja u svakom slučaju umanjuje za jednu godinu.

(4) Odstupajući od odredaba stavka 1. gore, sucima koji su ponovno razvrstani u 1. stupanj iz Priloga 4. [Zakonu o reformi plaće dužnosnika Land Berlina] u slučajevima iz stavka 2. gore kao i pri ponovnom razvrstavanju sudaca u 2. stupanj iz Priloga 4. [tom zakonu] na temelju osnovne plaće koja odgovara 4. kategoriji po godinama razreda R1 na koju bi oni imali pravo od 1. kolovoza 2011. prema Zakonu o prilagodbi plaća i mirovina dužnosnika 2010./2011. od 8. srpnja 2010., koji vrijedi za Berlin, trajanje iskustva u 4. stupnju produljuje se za jednu godinu.“

Glavni postupak i prethodna pitanja

- 16 D. Unland, rođen 19. veljače 1976., sudac je u Land Berlinu. U dobi od 29 godina zaposlio se kad je na snazi bio stari savezni zakon o plaći dužnosnika i 1. kolovoza 2011. ponovno je razvrstan u novi sustav plaće u skladu s odredbama BerlBesÜga.
- 17 Tužitelj je u dopisu od 17. prosinca 2009. od Land Berlina, za razdoblje koje još nije bilo obuhvaćeno zastarom, retroaktivno tražio plaću koja odgovara najvišem stupnju njegova razreda. Zentrale Besoldungs und Vergütungsstelle der Justiz (središnja služba za plaće u pravosuđu) odbila je njegov zahtjev odlukom od 12. siječnja 2010. Nakon toga, predsjednik Kammergerichta (Općinski žalbeni sud u Berlinu) odlukom od 7. svibnja 2010. također je odbio tužiteljev zahtjev u predsudskom postupku.
- 18 Stoga je tužitelj 5. lipnja 2010. podnio tužbu Verwaltungsgericht Berlin (Njemačka) u kojoj je tvrdio da je diskriminiran na temelju dobi zbog pravila o plaći prema dobi. Smatra, osobito, da su pravu Unije protivni ne samo stari savezni zakon o plaći dužnosnika nego i načini ponovnog razvrstavanja u novi sustav plaće i, posljedično, traži primanje plaće koja odgovara najvišem stupnju njegova razreda. On zahtijeva da mu se ta plaća isplaćuje ubuduće te također da mu se ona isplati retroaktivno u obliku zaostataka za razdoblje počevši najmanje od 2009.
- 19 U tom pogledu, sud koji je uputio zahtjev se pita o usklađenosti predmetnih nacionalnih propisa u glavnom postupku s pravom Unije, posebno s Direktivom 2000/78, u dijelu u kojem bi ti propisi mogli biti polazište za diskriminaciju na temelju dobi, koja je zabranjena tom direktivom.

20 U tim je okolnostima Verwaltungsgericht Berlin odlučio prekinuti postupak i Sudu uputiti sljedeća prethodna pitanja:

- „1. Treba li primarno i/ili sekundarno europsko pravo, posebno, u ovom slučaju, Direktivu 2000/78/EZ, tumačiti na način da, u svrhu potpune primjene zabrane neopravdanih diskriminacija na temelju dobi, ona obuhvaća također nacionalna pravila koja se odnose na plaću sudaca Landa?
2. U slučaju potvrdnog odgovora na prvo pitanje: treba li takvo tumačenje primarnog i/ili sekundarnog europskog prava dovesti do zaključka da nacionalna odredba na temelju koje iznos osnovne plaće suca prilikom njegova imenovanja sucem i njezino kasnije povećanje, koji ovisi o njegovoj dobi, predstavlja izravnu ili neizravnu diskriminaciju na temelju dobi?
3. U slučaju potvrdnog odgovora na drugo pitanje: je li protivno tom tumačenju primarnog i/ili sekundarnog europskog prava opravdanje za takvu nacionalnu odredbu zakonodavni cilj koji se sastoji u nagrađivanju radnog iskustva i/ili društvenih vještina?
4. U slučaju potvrdnog odgovora na treće pitanje: dopušta li to tumačenje primarnog i/ili sekundarnog europskog prava, u iščekivanju uvođenja primjene nediskriminatornog sustava plaća dužnosnika, drugu pravnu posljedicu osim one koja se sastoji u retroaktivnom priznanju prava na plaću diskriminiranim osobama koja odgovaraju najvišem stupnju njihova razreda?

Proizlazi li pravna posljedica koja je povezana uz povredu načela zabrane diskriminacije, pritom, izravno iz samog primarnog i/ili sekundarnog europskog prava, posebno, u ovom slučaju, Direktive 2000/78/EZ, ili se zahtjev diskriminirane osobe temelji samo na primjeni načela odgovornosti država članica u slučaju pogrešnog prenošenja odredbi europskog prava priznatoga u pravu Unije?

5. Je li takvom tumačenju primarnog i/ili sekundarnog europskog prava protivna nacionalna mjera koja zahtjev (*a posteriori*, u obliku opomene) za plaćanje ili zahtjev za naknadu štete uvjetuje time da su ih suci postavili u relativno kratkom roku?
6. U slučaju potvrdnog odgovora na prvo do trećeg pitanja: podrazumijeva li to tumačenje primarnog i/ili sekundarnog europskog prava Unije to da zakon – koji definira načine novog razvrstavanja u novom sustavu već imenovanih sudaca, prema kojem se stupanj u novom sustavu u koji će se navedeni razvrstati utvrđuje isključivo na temelju iznosa osnovne plaće koju su primali primjenom starog (diskriminatornog) sustava plaća, na referentni datum određen za prelazak na novi sustav, i daljnje napredovanje na više stupnjeve se stoga utvrđuje isključivo na temelju iskustva stečenog nakon stupanja na snagu tog zakona, nezavisno o ukupnom trajanju iskustva navedenog suca – nastavlja do trenutka kada taj dužnosnik napreduje u viši stupanj postojeću diskriminaciju na temelju dobi?
7. U slučaju potvrdnog odgovora na šesto pitanje: je li tumačenju primarnog i/ili sekundarnog europskog prava Unije protivno to da se navedeno nastavljanje početnog nejednakog postupanja može opravdati zakonskim ciljem koji se sastoji ne (samo) u zaštiti prava stečenih na referentni datum za prelazak na novi sustav već (također) u zaštiti očekivanja već imenovanih sudaca u dijelu koji se odnosi na mogućnosti rasta dohotka, u njihovu razredu, koje im je jamčio stari sustav, i u tome da se novim sucima ponudi bolja plaća od one već imenovanih sudaca?

Može li se nastavljanje diskriminacije već zaposlenih sudaca opravdati argumentom da bi drugo moguće zamislivo rješenje (koje bi se sastojalo u novom individualnom razvrstavanju već imenovanih sudaca na temelju njihova radnog iskustva) bilo teško provedivo u administrativnom smislu?

8. U slučaju da Sud odbije obrazloženja iz sedmog pitanja: dopušta li to tumačenje primarnog i/ili sekundarnog europskog prava, u iščekivanju uvođenja nediskriminatornog sustava plaća na već imenovane suce, drukčiju pravnu posljedicu od one koja se sastoji u retroaktivnoj i kontinuiranoj isplati već imenovanim sucima plaća koje odgovaraju najvišem stupnju njihova razreda?
  9. U slučaju potvrdnog odgovora na prvo do trećeg pitanja i niječnog odgovora na šesto pitanje: treba li takvo tumačenje primarnog i/ili europskog prava Unije dovesti do zaključka da zakonodavna odredba o ponovnom razvrstavanju sudaca u novom sustavu plaće koji, od određenog stupnja, pogoduje već imenovanim sucima koji su već navršili određenu dob na referentni datum određen za prelazak na novi sustav omogućavajući im brži rast plaće od onog već imenovanim sucima koji su na referentni datum određen za prelazak na novi sustav bili mlađi, predstavlja izravnu ili neizravnu diskriminaciju na temelju dobi?
  10. U slučaju potvrdnog odgovora na deveto pitanje: je li tumačenju primarnog i/ili sekundarnog europskog prava Unije protivno to što se nejednakost u postupanju može opravdati zakonskim ciljem koji se sastoji ne u zaštiti prava stečenih na referentni datum za prelazak na novi sustav nego isključivo u zaštiti očekivanja već imenovanih sudaca u dijelu koji se odnosi na mogućnosti rasta dohotka, u njihovu razredu, koje im je jamčio stari sustav?
  11. U slučaju da Sud odbije opravdanja iz desetog pitanja: dopušta li to tumačenje primarnog i/ili sekundarnog europskog prava Unije, u iščekivanju uvođenja nediskriminatornog sustava plaća na već imenovane suce, drukčiju pravnu posljedicu od one koja bi se sastojala u retroaktivnom i kontinuiranom istom rastu plaća svim sucima kao i privilegiranim sucima opisanim u devetom pitanju?“
- 21 Tajništvo Suda je dopisom od 25. lipnja 2014. prosljedilo sudu koji je uputio zahtjev presliku presude Specht i dr. (C-501/12 do C-506/12, C-540/12 i C-541/12, EU:C:2014:2005) pozivajući ga da se izjasni o tome namjerava li, s obzirom na tu presudu, ostati pri svojim prethodnim pitanjima.
- 22 Sud koji je uputio zahtjev je odlukom od 19. prosinca 2014., koju je Sud zaprimio 29. prosinca 2014., potvrdio da ostaje pri svojim pitanjima i preoblikovao je treće pitanje kako slijedi:
- „U slučaju potvrdnog odgovora na drugo pitanje: je li tom tumačenju primarnog i/ili sekundarnog europskog prava protivno obrazloženje takve nacionalne odredbe?“
- 23 U tim okolnostima, Sud je pozvan da odluči o svim pitanjima kako su postavljena u početku, a o trećem kako je preoblikovano.

O prethodnim pitanjima

Prvo pitanje

- 24 Svojim prvim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li Direktivu 2000/78 tumačiti na način da uvjeti plaće sudaca spadaju u područje primjene te direktive.
- 25 To se pitanje odnosi na materijalno i osobno područje primjene Direktive 2000/78.
- 26 Kada je riječ o materijalnom području primjene te direktive, sud koji je uputio zahtjev se pita o vezi između, s jedne strane, članka 3. stavka 1. točke (c) te direktive, prema kojoj se, u okviru nadležnosti koje su povjerene Europskoj uniji, navedena direktiva primjenjuje na sve osobe, kako u javnom tako i u privatnom sektoru, uključujući javna tijela, u dijelu koji se odnosi na uvjete zaposlenja i rada, izraz

koji obuhvaća, između ostalog, uvjete otkaza i plaće, te, s druge strane, članka 153. stavka 5. UFEU-a koji propisuje iznimku u odnosu na nadležnost Unije u području socijalne politike na način da Unija nije ovlaštena intervenirati u područje plaća.

- 27 Kao što je to istaknuo Sud u presudi Specht i dr. (C-501/12 do C-506/12, C-540/12 i C-541/12, EU:C:2014:2005, t. 34. i 35.), treba razlikovati pojam „plaća“, u smislu članka 153. stavka 5. UFEU-a, od istog pojma koji se nalazi u članku 3. stavku 1. točki (c) Direktive 2000/78 pri čemu je potonji dio uvjeta zapošljavanja i nema izravno za cilj utvrđivanje iznosa plaća. No, nacionalna pravila koja uređuju načine razvrstavanja u razrede i stupnjeve plaće ne mogu se izuzeti iz materijalnog područja primjene Direktive 2000/78.
- 28 Kada je riječ o osobnom području primjene te direktive, dovoljno je podsjetiti da njezin članak 3. stavak 1. točka (c) izričito propisuje da se ona posebno primjenjuje na sve osobe u javnom sektoru, uključujući javna tijela. Osim toga, nesporno je da sudačke dužnosti potpadaju pod javni sektor.
- 29 S obzirom na to, na prvo postavljeno pitanje valja odgovoriti da članak 3. stavak 1. točku (c) Direktive 2000/78 treba tumačiti na način da uvjeti za plaću sudaca spadaju u područje primjene te direktive.

Drugo i treće pitanje

- 30 Drugim i trećim pitanjem, koje treba ispitati zajedno, sud koji je uputio zahtjev u biti pita trebaju li se članak 2. i članak 6. stavak 1. Direktive 2000/78 tumačiti na način da im je protivno nacionalno zakonodavstvo na temelju kojeg se u svakom razredu službe stupanj osnovne plaće suca utvrđuje, pri njegovu zapošljavanju, prema dobi tog suca.
- 31 Osim članka 38. stavka 1. starog saveznog zakona o plaći dužnosnika koji propisuje da se osnovna plaća izračunava prema kategorijama po godinama, iz stavka 2. tog članka proizlazi da, ako se sudac ili državni odvjetnik zaposli nakon navršenih 35 godina, osnovna plaća se izračunava prema referentnoj dobi koja, sve do navršenih 35 godina, odgovara stvarnoj dobi kojoj se dodaje polovina broja punih godina koje su protekle od datuma kada je sudac ili državni odvjetnik navršio 35 godina do datuma njegova zaposlenja. Štoviše, stavak 3. tog članka propisivao je da suci i državni odvjetnici koji još nisu navršili 27 godina primaju početnu osnovnu plaću njihova razreda sve dok ne navrše dob propisanu za napredovanje u kategorije po godinama.
- 32 Stoga je osnovna plaća sudaca, u trenutku njihova zapošljavanja, bila isključivo određena prema kategoriji po godinama kojoj su potonji pripadali.
- 33 U svojoj presudi Specht i dr. (C-501/12 do C-506/12, C-540/12 i C-541/12, EU:C:2014:2005), Sud je već imao prilike ispitati pitanja koja su ista drugom i trećem pitanju u ovom predmetu i stoga je odgovor Suda u navedenoj presudi moguće u cijelosti prenijeti na pitanja koja je postavio sud koji je uputio zahtjev u glavnom postupku.
- 34 Doista, u točkama 39. do 51. te presude, Sud je ispitao sadržava li stari savezni zakon o plaći dužnosnika diskriminaciju u smislu članka 2. i članka 6. stavka 1. Direktive 2000/78 i zaključio je da je tomu tako jer razvrstavanje dužnosnika, prilikom njihova zapošljavanja, u određeni stupanj osnovne plaće prema njihovoj dobi prekoračuje ono što je potrebno za postizanje legitimnog cilja tog zakona.
- 35 Okolnost da je cilj predmetnih odredaba u glavnom postupku nagrađivanje radnog iskustva i/ili društvenih vještina sudaca, u tom pogledu nije relevantna.

36 U tim uvjetima, na drugo i treće pitanje treba odgovoriti da se članak 2. i članak 6. stavak 1. Direktive 2000/78 trebaju tumačiti na način da im je protivno nacionalno zakonodavstvo, poput onog u glavnom postupku, na temelju kojeg se osnovna plaća suca utvrđuje, u trenutku njegova zapošljavanja, samo prema dobi tog suca.

Šesto i sedmo pitanje

37 Šestim i sedmim pitanjem, koje treba ispitati zajedno, sud koji je uputio zahtjev u biti pita trebaju li se članak 2. i članak 6. stavak 1. Direktive 2000/78 tumačiti na način da im je protivno nacionalno zakonodavstvo, poput onog u glavnom postupku, koje određuje načine ponovnog razvrstavanja, u novom sustavu plaća, već imenovanih sudaca propisujući da se stupanj plaće u koji su oni sada razvrstani utvrđuje samo na temelju iznosa osnovne plaće koju su primali prema starom sustavu plaća, iako se stari sustav plaća temeljio na diskriminaciji na temelju dobi suca. Sud koji je uputio zahtjev posebno želi znati može li se različito postupanje koje sadržava to zakonodavstvo opravdati ciljem zaštite stečenih prava.

38 Iz članka 5. BerlBesÜga proizlazi da je samo prethodna osnovna plaća uzeta u obzir za ponovno razvrstavanje već imenovanih sudaca u stupanj ili prijelazni stupanj novog sustava. Ponovno razvrstavanje već imenovanih sudaca u novi sustav plaća provodi se isključivo prema kategoriji po godinama stečenoj u starom sustavu.

39 Potrebno je navesti da navedeni članak može nastaviti različito postupanje prema sucima s obzirom na dob u novom sustavu plaća.

40 Naime, mjere ponovnog razvrstavanja, uvedene odredbom poput članka 5. BerlBesÜga, u skladu s kojima se ponovno razvrstavanje temelji na plaći koju su prethodno primali već imenovani dužnosnici, koja je ovisila o referentnoj dobi, nastavljaju diskriminatornu situaciju u kojoj neki suci primaju manju plaću od one koju primaju drugi suci koji se nalaze u usporedivim situacijama, i to samo na temelju njihove dobi u trenutku zapošljavanja (vidjeti u tom smislu presudu Specht i dr., C-501/12 do C-506/12, C-540/12 i C-541/12, EU:C:2014:2005, t. 56. do 58.).

41 Treba dakle ispitati može li se to različito postupanje na temelju dobi opravdati na temelju člankom 6. stavkom 1. Direktive 2000/78.

42 Što se tiče, s jedne strane, cilja koji je usmjeren na očuvanje stečenih prava na koji se poziva sud koji je postavio zahtjev, treba utvrditi da zaštita prava koju je stekla određena kategorija osoba predstavlja važan razlog u općem interesu (presuda Specht i dr., C-501/12 do C-506/12, C-540/12 i C-541/12, EU:C:2014:2005, t. 64. i navedena sudska praksa).

43 S druge strane, Sud je već utvrdio da je zakon poput BerlBesÜga takve naravi da se njime postiže željeni cilj održavanja stečenih prava (presuda Specht i dr., C-501/12 do C-506/12, C-540/12 i C-541/12, EU:C:2014:2005, t. 65. do 68.). Nadalje, smatrao je da nacionalni zakonodavac nije prekoračio ono što je bilo potrebno za postizanje željenog cilja usvojivši prijelazne derogacijske mjere uvedene BerlBesÜgom (presuda Specht i dr., C-501/12 do C-506/12, C-540/12 i C-541/12, EU:C:2014:2005, t. 69. do 85.)

44 Niti jedan od elemenata iz spisa podnesenog Sudu nije takve naravi da utječe na te tvrdnje.

45 Kao što to proizlazi iz elemenata podnesenih Sudu, ponovno razvrstavanje sudaca, što se tiče odabrane metode i cilja koji se namjeravao postići, ne razlikuje se od ponovnog razvrstavanja koje je bilo provedeno prema dužnosnicima Land Berlina. Naime, BerlBesÜg je uspostavio pravila koja se ujednačeno primjenjuju na suce, državne odvjetnike i dužnosnike za potrebe njihova ponovnog razvrstavanja.

- 46 Donošenjem BerlBesÜga nacionalni zakonodavac preoblikovao je sustav plaće dužnosnika i sudaca Land Berlina. U svrhu očuvanja stečenih prava već imenovanih sudaca, taj zakon propisuje prijelazno odstupanje od pravila u odnosu na njih na temelju kojeg su ti suci bez odgode ponovno razvrstani u stupnjeve ili prijelazne stupnjeve (vidjeti u tom smislu presudu Specht i dr., C-501/12 do C-506/12, C-540/12 i C-541/12, EU:C:2014:2005, t. 72. i 73.)
- 47 Također, budući da se članak 38. starog saveznog zakona o plaći dužnosnika primjenjivao na svakog suca Land Berlina prilikom njegova zapošljavanja, njegova diskriminatorna svojstva mogla su utjecati na sve te suce (vidjeti u tom smislu presudu Specht i dr., C-501/12 do C-506/12, C-540/12 i C-541/12, EU:C:2014:2005, t. 96.). Stoga treba zaključiti da u starom saveznom zakonu o plaći dužnosnika nema valjanog referentnog sustava i da, nasuprot tvrdnji tužitelja u glavnom postupku, ne postoji ni kategorija „mladih sudaca“ koja bi tim zakonom i BerlBesÜgom bila prikraćena ni kategorija „starijih sudaca“ koja bi tim zakonima bila favorizirana.
- 48 Nadalje, treba smatrati da su načini tog ponovnog razvrstavanja u skladu s obvezom koja proizlazi iz članka 16. točke (a) Direktive 2000/78 prema kojoj je na državi članici da poduzima potrebne mjere kako bi se ukinuli svi zakoni i drugi propisi koji su protivni načelu jednakog postupanja.
- 49 Stoga na šesto i sedmo pitanje valja odgovoriti tako da se članak 2. i članak 6. stavak 1. Direktive 2000/78 trebaju tumačiti na način da im nije protivno nacionalno zakonodavstvo, poput onog u glavnom postupku, koje definira načine ponovnog razvrstavanja u novom sustavu plaća već imenovanih sudaca prije stupanja na snagu tog zakonodavstva i koje propisuje da se stupanj plaće u koji su oni sada razvrstani utvrđuje samo na temelju iznosa osnovne plaće koju su primali na temelju starog sustava plaća, iako se potonji temeljio na diskriminaciji na temelju dobi suca jer se različito postupanje koje sadržava to zakonodavstvo može opravdati ciljem zaštite stečenih prava.

Deveto i deseto pitanje

- 50 Devetim i desetim pitanjem koje treba ispitati zajedno, sud koji je uputio zahtjev u biti pita trebaju li se članak 2. i članak 6. stavak 1. Direktive 2000/78 tumačiti na način da im je protivno nacionalno zakonodavstvo, poput onog u glavnom postupku, koje definira načine napredovanja već imenovanih sudaca, u novom sustavu plaća, i koje propisuje da se, od određenog stupnja, sucima koji su navršili određenu dob na referentni datum određen za prelazak na novi sustav brže povećava plaća nego sucima koji su na referentni datum određen za prelazak na novi sustav bili mlađi. Sud koji je uputio zahtjev posebno želi znati može li se to različito postupanje koje sadržava to zakonodavstvo opravdati.
- 51 Treba navesti da je člankom 6. BerlBesÜga njemački zakonodavac uveo razlikovanje na temelju kategorije po godinama dosegnute na referentni datum određen za prelazak na novi sustav i to u pogledu datuma kada se može napredovati u sljedeći stupanj kao i pri izračunu daljnjeg iskustva.
- 52 Naime, što se tiče prvog napredovanja u viši stupanj u novom sustavu plaće, iz zaključaka suda koji je uputio zahtjev proizlazi da, u skladu s člankom 6. stavcima 1. i 2. BerlBesÜga, trajanje iskustva sudaca koji su u starom sustavu morali biti razvrstani u 1. i 2. kategoriju po godinama na referentni datum određen za prelazak na novi sustav, odnosno suci koji su na taj datum imali manje od 31 godine, teče iznova na datum ponovnog razvrstavanja. Nasuprot tomu, suci koji su bili ponovno razvrstani barem na temelju osnovne plaće koja odgovara najmanje 3. kategoriji po godinama, odnosno koji su navršili 31 godinu, napreduju u viši stupanj na datum kada bi u starom sustavu napredovali u neposredno višu kategoriju po godinama.
- 53 Što se tiče daljnjeg napredovanja u novom sustavu plaće, članak 6. stavci 3. i 4. BerlBesÜga od 5. stupnja propisuje smanjenje trajanja iskustva potrebnog za napredovanje u sljedeći stupanj pod uvjetom da su već imenovani suci na početku bili ponovno razvrstani najmanje u 4. prijelazni stupanj novog sustava plaće.

- 54 Budući da samo suci koji su navršili najmanje 39 godina na datum prelaska na novi sustav, kao što to proizlazi iz zaključaka suda koji je uputio zahtjev, imaju koristi od smanjenja razdoblja koje je potrebno za napredovanje u stupnjeve, dok su suci koji nisu navršili tu dob u trenutku ponovnog razvrstavanja isključeni iz područja primjene te odredbe i moraju, *a fortiori*, pričekati još jednu godinu kako bi mogli napredovati u relevantni viši stupanj, treba zaključiti da predmetni nacionalni propis u glavnom postupku sadržava različito postupanje koje se izravno temelji na dobi, u smislu članka 2. stavka 2. točke (a) Direktive 2000/78.
- 55 Treba dakle ispitati može li se to različito postupanje opravdati na temelju članka 6. stavka 1. Direktive 2000/78.
- 56 U tom pogledu, iz očitovanja njemačke vlade proizlazi da je članak 6. BerlBesÜga imao za cilj izravnati krivulju razvoja plaće sudaca s krivuljom plaće dužnosnika, pri čemu je u vezi s potonjom u 1997. provedena modernizacija i, *in fine*, učiniti sudačku funkciju još privlačnijom nego prije, između ostalog, jamčeći brži rast dohotka na početku karijere. Bilo je također potrebno osigurati, s jedne strane, da se niti jednom sucu odmah ili u odnosu na ukupan staž ne smanji plaća i, s druge strane, da svi suci do navršene 49 godine napreduju u zadnji stupanj plaće.
- 57 Treba podsjetiti da, prema sadašnjem stanju prava Unije, države članice kao i, u ovom slučaju, socijalni partneri na nacionalnoj razini imaju široku marginu prosudbe, ne samo u izboru određenog cilja u području socijalne politike i zapošljavanja, već također u definiranju mjera kojima se taj cilj može ostvariti (vidjeti osobito presudu Palacios de la Villa, C-411/05, EU:C:2007:604, t. 68.)
- 58 Ciljevi poput onih koji se predmetnim nacionalnim propisom u glavnom postupku žele postići su u načelu takve naravi da „objektivno i razumno“ opravdavaju, „u kontekstu nacionalnog prava“, različito postupanje na temelju dobi, kao što to propisuje članak 6. stavak 1. prvi podstavak Direktive 2000/78.
- 59 Još treba provjeriti, kako to predviđa sam tekst navedene odredbe, jesu li načini ostvarivanja tih ciljeva „primjereni i nužni“.
- 60 Njemačka vlada u svojim očitovanjima i pojašnjenjima podnesenim tijekom rasprave, opširno je izložila razloge koji su doveli do usvajanja članka 6. BerlBesÜga.
- 61 Ta je vlada, između ostalog, istaknula da je ukupno trajanje iskustva koje se proteže platnim razredima kraće u odnosu na suce i državne odvjetnike nego dužnosnike jer uzima u obzir trajanje općenito dužeg osposobljavanja i kasniji početak obavljanja profesionalnog rada. Novi sustav napredovanja sadržava manje stupnjeva, tj. osam „stupnjeva iskustva“, što znači da će sudac brže napredovati u više stupnjeve plaće. Međutim, s obzirom da zbog proračunskih razloga nije bilo moguće značajno povećati prihod sudaca taj je rast plaća ponovno usporen proteklih godina. Tako sada od 5. stupnja nadalje sudac mora čekati još jednu godinu prije napredovanja u viši stupanj.
- 62 Prema mišljenju njemačke vlade tu promjenu, koja ide u korist sudaca koji imaju između 31 i 39 godina, treba smatrati nagrađivanjem jer radno iskustvo posebno brzo raste u prvim godinama obavljanja djelatnosti, kao i mjerom zadovoljavanja potreba sudaca u jednom razdoblju njihova života kada se, prema mišljenju te vlade, suočavaju s većim troškovima. Pored toga, napredovanje već imenovanih sudaca koji su ponovno razvrstani u relativno visokoj dobi, odnosno počevši od 7. kategorije po godinama starog sustava, sporije je u novom sustavu napredovanja. Kako bi se taj učinak kompenzirao za tu je kategoriju pojedinačno trajanje stupnjeva smanjeno za jednu godinu. Ta je vlada, u odgovoru na zahtjev Suda za pojašnjenjem upućenog tijekom rasprave, navela da složenost tog sustava proizlazi iz skrbi zakonodavca da osigura da niti jedna kategorija sudaca ne bude stavljena u pretjerano povoljniji ili nepovoljniji položaj nakon ponovnog razvrstavanja u novi sustav plaća.

- 63 Treba zaključiti da ispitivanje spisa podnesenog Sudu nije otkrilo niti jedan element koji je takve naravi da bi doveo u pitanje ta očitovanja njemačke vlade. Sudu također nije podnesen niti jedan element koji ima za cilj osporiti prikladnu i nužnu narav novog sustava napredovanja.
- 64 Pored toga, treba navesti da argument prema kojem je članak 6. BerlBesÜga pridonio „pogoršanju“ položaja „mladih sudaca“, koji su već bili defavorizirani na temelju starog saveznog zakona o plaći dužnosnika, treba odbiti jer, kao što je to bilo utvrđeno u točki 47. ove presude, takve kategorije ne postoje.
- 65 S obzirom na ta razmatranja, treba zaključiti da se – uzimajući u obzir široku marginu prosudbe priznatu državama članicama u izboru ne samo toga da slijedi određeni cilj u području socijalne politike i zapošljavanja, već i u definiranju mjera kojima se on može ostvariti, u pogledu cilja koji nacionalni zakonodavac želi postići – ne doima nerazumnim usvojiti članak 6. BerlBesÜga.
- 66 S obzirom na sve prethodno navedeno, na deveto i deseto pitanje treba odgovoriti tako da se članak 2. i članak 6. stavak 1. Direktive 2000/78 trebaju tumačiti na način da im nije protivno nacionalno zakonodavstvo, poput onog u glavnom postupku, koje definira načine napredovanja već imenovanih sudaca, u novom sustavu plaća, i propisuje da se, od određenog stupnja, sucima koji su navršili određenu dob na referentni datum određen za prelazak na novi sustav brže povećava plaća nego sucima koji su na referentni datum za prelazak na novi sustav bili mlađi jer se različito postupanje koje sadržava to zakonodavstvo može opravdati u pogledu članka 6. stavka 1. te direktive.

Četvrto pitanje

- 67 Četvrtim pitanjem sud koji je uputio zahtjev pita Sud o pravnim posljedicama koje trebaju proizaći u slučaju da stari savezni zakon o plaći dužnosnika povređuje načelo nediskriminacije koje se temelji na dobi. Taj sud želi saznati proizlaze li te posljedice iz Direktive 2000/78 ili sudske prakse koja proizlazi iz presude Francovich i dr. (C-6/90 i C-9/90, EU:C:1991:428) i jesu li u tom posljednjem slučaju ispunjeni uvjeti za utvrđivanje odgovornosti Savezne Republike Njemačke.
- 68 Sud je već odlučivao o tom pitanju u presudi Specht i dr. (C-501/12 do C-506/12, C-540/12 i C-541/12, EU:C:2014:2005) i njegov odgovor na to pitanje primjenjiv je u cijelosti u ovom predmetu.
- 69 U tim okolnostima, iz razloga koji su istovjetni onima navedenima u točkama 88. do 107. u presudi Specht i dr. (C-501/12 do C-506/12, C-540/12 i C-541/12, EU:C:2014:2005), na četvrto pitanje treba odgovoriti na slijedeći način:
- U okolnostima poput onih iz predmeta u glavnom postupku, pravo Unije ne propisuje obvezu retroaktivne dodijele diskriminiranim sucima iznosa koji odgovara razlici između plaće koju su stvarno primili i one koja odgovara najvišem stupnju njihova razreda.
  - Na sudu koji je uputio zahtjev jest da provjeri jesu li ispunjeni svi uvjeti koje je postavila sudska praksa Suda da bi se, na temelju prava Unije, utvrdila odgovornost Savezne Republike Njemačke.

Peto pitanje

- 70 Sud koji je uputio zahtjev svojim petim pitanjem u biti pita treba li pravo Unije tumačiti na način da mu je protivno nacionalno pravilo, poput onog u glavnom postupku, koje propisuje obvezu nacionalnog suca da u relativno kratkom roku, odnosno prije završetka financijske godine koja je u tijeku, postavi zahtjev za novčane naknade koji se ne temelje izravno na zakonu.
- 71 Sud je već odlučivao o tom pitanju u presudi Specht i dr. (C 501/12 do C 506/12, C 540/12 i C 541/12, EU:C:2014:2005) i njegov odgovor na to pitanje primjenjiv je u cijelosti u ovom predmetu.

72 U tim okolnostima, iz razloga koji su istovjetni onima navedenima u točkama 111. do 114. u presudi Specht i dr. (C-501/12 do C-506/12, C-540/12 i C-541/12, EU:C:2014:2005), na peto pitanje treba odgovoriti tako da nije protivno pravu Unije nacionalno pravilo poput onog u glavnom postupku koje propisuje obvezu za nacionalnog suca da, u relativno kratkom roku, odnosno prije završetka financijske godine koja je u tijeku, postavi zahtjeve za novčane naknade koje se ne temelje izravno na zakonu, ako to pravilo ne povrjeđuje ni načelo ekvivalentnosti ni načelo djelotvornosti. Na sudu je koji je uputio zahtjev da provjeri jesu li ti uvjeti ispunjeni u predmetu u glavnom postupku.

Osmo i jedanaesto pitanje

73 Uzevši u obzir odgovore na šesto, sedmo, deveto i deseto pitanje, nije potrebno odgovoriti na osmo i jedanaesto pitanje.

Troškovi

74 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenoga, Sud (drugo vijeće) odlučuje:

1. **Članak 3. stavak 1. točku (c) Direktive Vijeća 2000/78/EZ od 27. studenoga 2000. o uspostavi općeg okvira za jednako postupanje pri zapošljavanju i obavljanju zanimanja treba tumačiti na način da uvjeti za plaću sudaca spadaju u područje primjene te direktive.**
2. **Članak 2. i članak 6. stavak 1. Direktive 2000/78 trebaju se tumačiti na način da im je protivno nacionalno zakonodavstvo, poput onog u glavnom postupku, na temelju kojeg se osnovna plaća suca utvrđuje, u trenutku njegova zapošljavanja, samo prema dobi tog suca.**
3. **Članak 2. i članak 6. stavak 1. Direktive 2000/78 trebaju se tumačiti na način da im nije protivno nacionalno zakonodavstvo, poput onog u glavnom postupku, koje definira načine ponovnog razvrstavanja u novom sustavu plaća već imenovanih sudaca prije stupanja na snagu tog zakonodavstva i koje propisuje da se stupanj plaće u koji su oni sada razvrstani utvrđuje samo na temelju iznosa osnovne plaće koji su primali na temelju starog sustava plaća, iako se potonji temeljio na diskriminaciji na temelju dobi suca jer se različito postupanje koje sadržava to zakonodavstvo može opravdati ciljem zaštite stečenih prava.**
4. **Članak 2. i članak 6. stavak 1. Direktive 2000/78 trebaju se tumačiti na način da im nije protivno nacionalno zakonodavstvo, poput onog u glavnom postupku, koje definira načine napredovanja u novom sustavu plaća već imenovanih sudaca prije stupanja na snagu tog zakonodavstva i koje propisuje da se, od određenog stupnja, sucima koji su navršili određenu dob na referentni datum određen za prelazak na novi sustav brže povećava plaća nego sucima koji su na referentni datum za prelazak na novi sustav bili mlađi jer se različito postupanje koje sadržava to zakonodavstvo može opravdati u pogledu članka 6. stavka 1. te direktive.**
5. **U okolnostima poput onih vezanih uz glavni predmet, pravo Unije ne propisuje obvezu retroaktivne dodjele diskriminiranim sucima iznosa koji odgovara razlici između plaće koju su stvarno primili i one koja odgovara najvišem stupnju njihova razreda.**

Na sudu koji je uputio zahtjev jest da provjeri jesu li ispunjeni svi uvjeti koje postavlja sudska praksa Suda da bi se, na temelju prava Unije, utvrdila odgovornost Savezne Republike Njemačke.

6. Nije protivno pravu Unije nacionalno pravilo poput onog u glavnom postupku koje propisuje obvezu za nacionalnog suca da, u relativno kratkom roku, odnosno prije završetka financijske godine koja je u tijeku, postavi zahtjeve za novčane naknade koje se ne temelje izravno na zakonu, ako to pravilo ne povrjeđuje ni načelo ekvivalentnosti ni načelo djelotvornosti. Na sudu je koji je uputio zahtjev da provjeri jesu li ti uvjeti ispunjeni u predmetu u glavnom postupku.

Potpisi